

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI

WPS.III.9421.4.35.2018

Ks. Grzegorz Bohdan
Dyrektor
Brodnickiego Centrum Caritas
im. Biskupa Jana Chrapka
w Brodnicy

Szanowny Księżu Dyrektorze,

stosownie do art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 z późn. zm.), zwanej w dalszej treści „ustawą” oraz § 17 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 z późn. zm.) przekazuję niniejsze zalecenia pokontrolne.

W dniach 6 i 7 listopada 2018 r. inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej, działający na podstawie upoważnienia Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, przeprowadzili kontrolę doraźną w Schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, zlokalizowanym przy ul. Polnej 20 w Chełmży, w dalszej treści pisma zwanym „Schroniskiem” lub „jednostką kontrolowaną”. Zgodnie z ustaleniami kontroli, podmiotem prowadzącym jednostkę kontrolowaną jest Brodnickie Centrum Caritas.

Zakres kontroli obejmował spełnianie minimalnego standardu podstawowych usług świadczonych dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi oraz minimalnego standardu obiektu, w którym mieści się schronisko dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, w myśl przepisów rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni (Dz. U. poz. 896), zwanym dalej „rozporządzeniem”. Zbadano także kwalifikacje osób świadczących usługi dla osób bezdomnych w schronisku z usługami opiekuńczymi, w myśl wymogów ustawowych. Kontrolą objęto bieżącą działalność Schroniska.

Celem kontroli było ustalenie stanu faktycznego w obszarze objętym tematyką kontroli, w tym ustalenie ewentualnych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków.

Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, został zawarty w protokole kontroli, podpisanym w dniu 16 stycznia 2019 r. przez Zastępcę Dyrektora Brodnickiego Centrum Caritas. Do treści ww. protokołu nie zostały wniesione zastrzeżenia, w myśl przepisów rozporządzenia w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej.

Schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi stanowią nową formę udzielania tymczasowego schronienia, osobom wymagającym częściowej opieki i pomocy w zaspokojeniu niezbędnych potrzeb życiowych. W związku z nowelizacją ustawy z dnia 8 lutego 2018 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. poz. 700) Departament Pomocy i Integracji Społecznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w kwietniu 2018 r. wydał „Wytyczne w zakresie pomocy osobom bezdomnym”, określające m. in. zasady udzielenia schronienia w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. Od 29 maja 2018 r. obowiązuje powyżej wskazane rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2018 r., określające w załączniku nr 3 minimalny standard podstawowych usług świadczonych w schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi oraz minimalny standard obiektów, w których mieszczą się schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

Kontrola wykazała, iż funkcjonowanie schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi w Chełmży, jako odrębnego ośrodka wsparcia, nie zostało urzeczywistnione. W trakcie kontroli Schronisko stanowiły 2 pomieszczenia w budynku przy ul. Polnej 20, oznaczonego jako Schronisko dla Osób Bezdomnych im. bł. ks. Stefana Frelichowskiego.

Zespół inspektorów powziął informację, iż do końca lutego 2018 r. w ww. budynku funkcjonował Ośrodek Wsparcia Caritas Diecezji Toruńskiej. Z dniem 1 marca 2018 r. obiekt przy ulicy Polnej 20 w Chełmży, przez Dyrektora Caritas Diecezji Toruńskiej, został przekazany do prowadzenia Brodnickiemu Centrum Caritas.

Kontrolującym przedłożono zarządzenie Dyrektora Caritas Diecezji Toruńskiej z dnia 19 lutego 2018 r. w sprawie przekazania Ośrodka Wsparcia Caritas Diecezji Toruńskiej im. bł. ks. Stefana Frelichowskiego. Zgodnie z treścią ww. zarządzenia, z dniem 1 marca 2018 r. ww. Ośrodek Wsparcia został przekształcony w Schronisko dla Osób Bezdomnych im. bł. ks. Stefana Frelichowskiego w Chełmży, które zgodnie z zapisem zarządzenia „będzie pełniło funkcję schroniska z usługami opiekuńczymi”.

Faktycznie, na dzień kontroli, w ww. dwukondygnacyjnym budynku funkcjonowało Schronisko dla Osób Bezdomnych im. bł. ks. Stefana Frelichowskiego, przeznaczone dla bezdomnych mężczyzn, z wydzielonymi na parterze 2 pokojami dla bezdomnych mężczyzn, którzy, ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagali częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych.

Ustawa, nie zabrania prowadzenia w jednym budynku noclegowni, schroniska dla osób bezdomnych, schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi czy ogrzewalni. Należy jednak zwrócić uwagę, iż każda z przedmiotowych placówek, tworząc odrębną strukturę organizacyjną, powinna spełniać standardy określone, odrębnie dla każdej z tych form udzielania schronienia, w przywołanym powyżej rozporządzeniu.

Kontrola wykazała, iż na dzień 6 listopada 2018 r. w obiekcie faktycznie przebywało 6 bezdomnych mężczyzn, wymagających częściowej opieki. Ponadto, w dniu kontroli do Schroniska (07.11.2018 r.) został przyjęty jeden bezdomny mężczyzna. Zgodnie z informacjami otrzymanymi w trakcie kontroli od opiekuna, jeden, przebywający w Schronisku, bezdomny mężczyzna, był nieobecny z powodu hospitalizacji. Zastępca Dyrektora Caritas wskazał, że w Schronisku może przebywać 8 bezdomnych mężczyzn, natomiast docelowo ma być 10 miejsc.

Standardy świadczonych usług, w przypadku schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, w zależności od liczby przebywających osób bezdomnych, wymagają:

- zapewnienia opieki przez, co najmniej 1 opiekuna na nie więcej niż 15 osób przebywających w schronisku,
- zatrudnienia nie mniej niż 1 pracownika socjalnego na nie więcej niż 50 osób przebywających w schronisku,
- w porze nocnej, opieki zapewnionej przez co najmniej 1 opiekuna na nie więcej niż 40 osób.

Wobec powyższego, mając na względzie liczbę przebywających osób bezdomnych wymagających usług opiekuńczych, w Schronisku winien być zatrudniony 1 pracownik socjalny oraz przynajmniej 1 opiekuna, w ciągu dnia i w 1 porze nocnej.

Kontrola wykazała, iż pracownik socjalny wykonujący czynności na rzecz osób przebywających w Schronisku zatrudniony był w Schronisku dla Osób Bezdomnych, w wymiarze ½ etatu. Ww. posiadał kwalifikacje do wykonywania zawodu pracownika socjalnego w myśl przepisów ustawy.

W celu zapewnienia opieki w Schronisku, z jedną osobą spełniającą wymogi, wynikające z art. 48a ust. 2h pkt 2 ustawy została zawarta umowa zlecenie. Poza tym, czynności opiekunów w Schronisku, zarówno w ciągu dnia, jak i w porze nocnej wykonywali opiekunowie zatrudnieni w ramach Schroniska dla osób bezdomnych. Ponadto, w ramach umowy wolontariatu na rzecz osób przebywających w Schronisku, czynności opiekuna medycznego wykonywał, posiadający wymagane uprawnienia, mieszkaniec Schroniska dla Osób Bezdomnych.

Osoby zatrudnione przez Dyrektora Caritas oraz wykonujące usługi w ramach zawartych umów zleceń, w większości nie miały rozdziału zadań na rzecz Schroniska i Schroniska dla Osób Bezdomnych, realizowały je równocześnie.

Funkcję kierownika Schroniska dla Osób Bezdomnych im. bł. ks. Stefana Frelichowskiego w Chełmży sprawował p. Adam Świtalski, zatrudniony na umowę o pracę, jako kierownik Schroniska dla Osób Bezdomnych „Betania” w Brodnicy, gdzie na co dzień urzędował. Zgodnie z wyjaśnieniami złożonymi w toku czynności kontrolnych, ww. był jednocześnie kierownikiem Schroniska.

Kontrola wykazała, iż zapewniono w Schronisku usługi aktywizacyjne ukierunkowane na wzmacnianie aktywności społecznej. Pozostałe minimalne standardy usług, dotyczące formy świadczenia i okresu, polegającego na świadczeniu usług przez cały rok 7 dni w tygodniu oraz zakresu usług, zostały zapewnione, zgodnie z wymogami załącznika nr 3 do rozporządzenia.

Badając standard obiektu, zespół inspektorów ustalił, iż pod względem warunków technicznych obiektu, spełniono standard dostępu do budynku dla osób niepełnosprawnych, ponieważ zniesiono bariery architektoniczne. Z wymaganych norm w zakresie omawianego kryterium standardu, wynika, iż w budynkach wielokondygnacyjnych bez dźwigów osobowych, pokoje mieszkalne oraz inne pomieszczenia (sanitariaty, jadalnia/świetlica) usytuowane powinny być na parterze. W przypadku usytuowania bezdomnych osób, wymagających usług opiekuńczych, ww. były umieszczone na parterze budynku.

Kontrola wykazała, iż zachowany został standard dotyczący liczby miejsc w Schronisku, która nie może być większa niż 80 osób oraz liczby osób w pomieszczeniach mieszkalnych, która nie może być większa niż 6 osób, wymagających usług w jednym pomieszczeniu. Zachowano standard, dotyczący powierzchni przypadającej na osobę, który wynosi nie mniej niż 5 m²/osobę.

Zespół inspektorów dokonał oględzin 2 pomieszczeń mieszkalnych, w trakcie kontroli, tworzących Schronisko. Zespół inspektorów nie wniósł zastrzeżeń, co do wyposażenia

pomieszczeń mieszkalnych oraz sanitariatów, przydzielonych do każdego pokoju, do wyłącznego użytku zamieszkałych w nim osób.

Jak wykazała kontrola, wspólnie z mieszkańcami Schroniska dla bezdomnych, użytkowane są pomieszczenie kuchenne, jadalnia pełniąca rolę świetlicy, pralnia i suszarnia, a także magazyn odzieży, bielizny i pościeli oraz magazyn środków chemicznych i pomieszczenie do prac biurowych.

Dodatkowo nie został zachowany standard w zakresie pokoju spotkań indywidualnych, który wymaga istnienia w Schronisku, wydzielonego pomieszczenia do spotkań indywidualnych, z dostępem do Internetu.

Powyżej, w treści niniejszych zaleceń pokontrolnych, zapisano o konieczności spełniania wszystkich standardów, określonych w rozporządzeniu, odrębnie dla schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i odrębnie dla schroniska dla osób bezdomnych. Tym samym, nie jest możliwe łączenie poszczególnych pomieszczeń (np. jadalni/sświetlicy, czy też pralni) na wspólny użytek odrębnych typów placówek.

Art. 48a ust. 2e ustawy dopuszcza wyodrębnienie w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi miejsc dla osób niewymagających usług opiekuńczych. Wówczas świadczenie usług osobom bezdomnym, zdolnym do samoobsługi, następuje z zastosowaniem przepisów obowiązujących dla schronisk dla osób bezdomnych oraz standardów przewidzianych dla tychże placówek. Obowiązujące przepisy nie wskazują, w przypadku konieczności łączenia różnych typów schronisk w jednym budynku, żadnych proporcji w zakresie liczby poszczególnych rodzajów miejsc.

Schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, w myśl art. 48a ust. 8a ustawy, w celu zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych, związanych z udzielaniem schronienia, powinny spełniać minimalne standardy podstawowych usług i minimalne standardy obiektów, w tym zakresie odpowiednich warunków higienicznych i sanitarnych oraz odpowiednich warunków do odpoczynku, określone w powyżej przywołanym rozporządzeniu w tym zakresie. Stwierdzone, w wyniku kontroli doraźnej, niezachowanie minimalnych standardów w zakresie niektórych minimalnych standardów obiektu, w którym miesi się Schronisko i standardów usług, wynika z nieprzestrzegania obowiązujących przepisów, normujących wyżej wymienione. Istniejący stan rzeczy skutkuje niezgodnymi ze standardami, warunkami zamieszkania osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi oraz niepełnym zakresem usług, które winny być im świadczone.

Mając na uwadze powyższe Wojewoda Kujawsko-Pomorski kontrolowaną działalność ocenia **negatywnie**¹.

Na podstawie § 17 ust. 2 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej, wskazuje się Dyrektora Brodnickiego Centrum Caritas, jako osobę odpowiedzialną za powstanie nieprawidłowości oraz za podjęcie odpowiednich działań, w celu ich usunięcia.

W związku z zakończeniem postępowania kontrolnego, działając w oparciu o art. 128 ust. 1 ustawy, z uwzględnieniem § 17 ust. 1 rozporządzenia w sprawie nadzoru i kontroli

---

¹ Wojewoda Kujawsko-Pomorski stosuje 5 stopniową skalę oceny: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowością, pozytywna nieprawidłowościami, negatywna (zarządzenie nr 371/2017 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 11 grudnia 2017 r.).

Przez *uchybie*nie, należy rozumieć odstępstwo od stanu pożądanego o charakterze wyłącznie formalnym, nie powodujące następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonywania zadań. Przez *nieprawidłowość*, należy rozumieć działanie lub zaniechanie, które z punktu widzenia kryteriów kontroli jest nielegalne, niegospodarne, niecelowe lub nierzetelne, a w przypadku kontroli wykonywania zadań – nieskuteczne, niewydajne lub nieoszczędne.

w pomocy społecznej, przekazując powyższe uwagi i wnioski, Wojewoda Kujawsko-Pomorski zaleca:

1. Dostosowanie standardu świadczonych usług poprzez zatrudnienie w ramach Schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi pracownika socjalnego oraz 1 opiekuna na 15 osób bezdomnych, posiadającego kwalifikacje zgodne z wymogami, wynikającymi z ustawy.
Termin realizacji: niezwłocznie
2. W porze nocnej, zapewnienie opieki przez, co najmniej 1 opiekuna, realizującego czynności wyłącznie na rzecz osób bezdomnych, wymagających usług opiekuńczych, spełniającego wymogi określone w art. 48a ust. 2h pkt 2 ustawy.
Termin realizacji: niezwłocznie
3. Dostosowanie standardu obiektu w zakresie: utworzenia magazynu odzieży, bielizny, pościeli oraz wydzielenia pomieszczenia na środki czystości i higieny, a także wydzielenia pomieszczenia do spotkań indywidualnych z dostępem do Internetu, które również może pełnić rolę pracowni komputerowej – wyłącznie na potrzeby i do wyłącznego użytku, osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.
Termin realizacji: niezwłocznie
4. Dostosowanie standardu obiektu w zakresie zapewnienia pomieszczenia na pralnię i suszarnię, wyposażonego, w co najmniej jedną pralkę na 30 osób, wyłącznie dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.
Termin realizacji: niezwłocznie

Wojewoda Kujawsko-Pomorski zwraca uwagę, iż w przypadku wydzielenia w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, miejsc dla osób niewymagających usług opiekuńczych, muszą zostać zachowane standardy określone załącznikami do ww. rozporządzenia, odrębnie dla każdego typu schroniska.

Do czasu realizacji powyższych zaleceń pokontrolnych, Schronisko dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi w Chełmży, nie może przyjmować osób bezdomnych, które wymagają opieki. Ponadto, do tego czasu, Schronisko nie zostanie wpisane do rejestru miejsc, w których gminy udzielają tymczasowego schronienia, prowadzonym, zgodnie z treścią art. 48a ust. 11 ustawy, przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego.

Na podstawie art. 128 ustawy o pomocy społecznej:

1. kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia,
2. Wojewoda ustosunkowuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia,
3. w przypadku nieuwzględnienia przez Wojewodę zastrzeżeń kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków,
4. w przypadku uwzględnienia przez Wojewodę zastrzeżeń, o których mowa w pkt 2 kontrolowana jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, o których mowa w pkt 1, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych przez Wojewodę zastrzeżeń,
5. w przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności jednostki organizacyjnej pomocy społecznej albo kontrolowanej jednostki Wojewoda, niezależnie od przysługujących mu innych środków, zawiadamia o stwierdzonych uchybieniach organ założycielski tych jednostek lub organ zlecający kontrolowanej jednostce realizację zadania z zakresu pomocy społecznej,
6. organ, o którym mowa w pkt 5, do którego skierowano zawiadomienie o stwierdzonych istotnych uchybieniach, jest obowiązany, w terminie 30 dni od dnia otrzymania

zawiadomienia o stwierdzonych uchybieniach, powiadomić Wojewodę o podjętych czynnościach.

W przypadku nie wniesienia zastrzeżeń, do niniejszych zaleceń pokontrolnych proszę o poinformowanie Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wniosków z kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku podjęcia zaleconych działań.

Jednocześnie informuję, iż w przypadku braku realizacji zaleceń pokontrolnych we wskazanym terminie, zostanie wszczęte postępowanie administracyjne w trybie art. 131 ustawy, zmierzające do wymierzenia kary pieniężnej, określonej w przepisie art. 130 ust. 1 przedmiotowej ustawy.

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI